

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců Mgr. Ondřeje Mrákoty a JUDr. Jakuba Camrdy v právní věci žalobce: **L. M.**, zastoupený JUDr. Janem Pavlokem, advokátem se sídlem Praha 6, K Brusce 124/6, proti žalovanému: **Generální ředitelství cel**, se sídlem Praha 4, Budějovická 1387/7, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 4. 2014, č. j. 30 Af 55/2010 - 148,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalobci **s e v r a c í** soudní poplatek za kasační stížnost ve výši 5000 Kč, který mu bude poukázán z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci

[1] Rozhodnutím Celního ředitelství Brno ze dne 7. 4. 2010, č. j. 522/2009/1612-2/2010-010100-21, bylo zamítnuto odvolání žalobce (dále též „stěžovatel“), kterým brojil proti rozhodnutí Celního úřadu Břeclav - dálnice ze dne 19. 8. 2003, č. j. 3318/01-01/03-0223-01, jímž byl zamítnut návrh stěžovatele na povolení obnovy řízení ve věci platebních výměřů Celního úřadu Břeclav - dálnice ze dne 3. 11. 1995, č. j. 29-2400/CD/95 až č. j. 29-2404/CD/95.

[2] Návrh na povolení obnovy řízení podal stěžovatel z důvodu zjištění nových skutečností, které původně nemohl uplatnit z důvodu jejich „zatajení“ celním orgánem. O těchto skutečnostech se dozvěděl teprve 28. 4. 2003, a to ze spisu vedeného u Vrchního soudu v Olomouci pod sp. zn. 2 To 35/2002. Ze zjištěných skutečností mělo vyplývat, že k odnětí zboží celnímu dohledu došlo postupem celních orgánů, a nikoliv stěžovatele.

[3] Celní úřad Břeclav - dálnice výše uvedeným rozhodnutím návrh na obnovu řízení zamítl, když vycházel z ust. § 54 odst. 1 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků, v rozhodném znění (dále jen „zákon o správě daní a poplatků“), a závěr stěžovatele o trestné činnosti celníků označil za pouhou nepodloženou spekulaci, a nikoliv jako skutečný důvod pro obnovu řízení.

Navíc nebyla splněna objektivní lhůta pro podání návrhu. Uvedený názor následně podpořilo i Celní ředitelství Brno.

[4] Stěžovatel podal proti rozhodnutí Celního ředitelství Brno správní žalobu ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „krajský soud“), který ji rozsudkem ze dne 22. 2. 2006, č. j. 30 Ca 77/2004 - 81, podle ust. § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zamítl. K nedodržení objektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení krajský soud uvedl, že aplikace ust. § 268 odst. 4 zákona č. 13/1992 Sb., celní zákon, ve znění ke dni návrhu na obnovu řízení (dále jen „celní zákon“), nepřipadá do úvahy, jelikož příslušná částka cla již byla vyměřena a zapsána do evidence.

[5] Nejvyšší správní soud ke kasační stížnosti stěžovatele rozsudkem ze dne 20. 7. 2007, č. j. 2 Afs 2/2007 - 109 (rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná taktéž na adrese www.nssoud.cz), napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Vyšel přitom z ust. § 54 odst. 3 zákona o správě daní a poplatků a § 268 odst. 2 celního zákona a ke lhůtě k podání návrhu na obnovu řízení přistupoval jako k lhůtě procesní.

[6] Tento názor byl ovšem po vydání uvedeného rozsudku překonán usnesením rozšířeného senátu ze dne 23. 10. 2007, č. j. 9 Afs 86/2007 - 161, publ. pod č. 1542/2008 Sb. NSS, podle něhož *otázka zániku práva celní dluh vyměřit je otázkou práva hmotného*. K opakované kasační stížnosti proto Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 – 62, zrušil i druhý rozsudek krajského soudu vydaný v této věci ze dne 23. 4. 2012, č. j. 30 Af 55/2010 - 106, když uvedl, že *„je třeba nadále dovozovat, že otázka zániku práva celní dluh vyměřit je otázkou práva hmotného. Lze přitom nadále soublasit s tím, že lhůta k podání žádosti o obnovu řízení je lhůtou procesní, avšak vzhledem k tomu, že se odvíjí od prekluzivní lhůty k vyměření celního dluhu, má hmotně právní účinky. Na otázku prekluze a lhůty k podání žádosti o obnovu řízení je proto třeba aplikovat právní předpisy platné a účinné ke dni vzniku celního dluhu a nikoliv v době podání žádosti o obnovu řízení, jak dovodil zdejší soud v předcházejícím rozsudku ze dne 20. 7. 2007 a krajský soud v kasační stížnosti napadeném rozsudku.“*

[7] Nyní projednávaná kasační stížnost je tedy již třetí, kterou se zdejší soud v téže věci zabývá. Stěžovatel nyní napadá rozsudek krajského soudu ze dne 30. 4. 2014, č. j. 30 Af 55/2010 - 148, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti výše uvedenému rozhodnutí žalovaného ze dne 7. 4. 2010.

[8] V napadeném rozsudku krajský soud dospěl k závěru, že vzhledem k závaznosti právního názoru Nejvyššího správního soudu, vyslovenému v jeho rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62, nastala situace, kdy otázka rozhodná pro souzenou věc byla beze zbytku posouzena Nejvyšším správním soudem a po zrušení původního rozsudku mu již nezbývá žádný prostor pro vlastní uvážení. Výsledek sporu je dle názoru krajského soudu uzavřen a je povinen respektovat vyslovený a pro něj závazný názor kasačního soudu, z něhož jednoznačně vyplývá, že stěžovatel podal návrh na obnovu řízení zjevně opožděně, několik let po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty podle ust. § 47 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků.

II.

Z obsahu kasační stížnosti stěžovatele

[9] Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností z důvodů, jež podřadil pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

pokračování

[10] Namítl, že celní orgány obou stupňů, jakož i krajský soud a Nejvyšší správní soud interpretovaly a aplikovaly na konkrétní situaci žalobce nesprávným způsobem ustanovení zákona č. 71/1967 Sb., správní řád, zákona o správě daní a poplatků, zákona č. 212/1992 Sb., o soustavě daní, a celní zákon.

[11] Stěžovatel namítl, že všechny platební výměry z roku 1995, kterými mu byla uložena povinnost zaplatit celní dluh, byly vydány v době, kdy pro vyměření celního dluhu nebyla stanovena žádná časová hranice. Tato skutečnost také nebyla významná pro určení subjektivní a objektivní lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení, nebyla ani stanovena objektivní lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení, jestliže rozhodnutí bylo vydáno na základě trestného činu.

[12] V době podání návrhu stěžovatele na obnovu řízení však již byla stanovena lhůta celním zákonem, a to ust. § 268 odst. 4 celního zákona. Vzhledem k tomu, že v roce 2003 obsahoval celní zákon konkrétní ustanovení pro vymáhání celního dluhu v délce 20 let, bylo možné podat návrh na obnovu řízení při dodržení subjektivní lhůty v trvání 6 měsíců, avšak s přihlédnutím ke lhůtě, ve které lze celní dluh vymáhat.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve akceptoval stanovisko, že návrh na obnovu řízení podaný za skutkové situace, ve které se nacházel stěžovatel, byl podán včas. Později však změnil právní názor a dospěl k závěru, že lhůta pro vymožení celního dluhu je lhůtou hmotně právní a musí být posuzována dle právních předpisů účinných ke dni vzniku celního dluhu, tj. v daném případě dle právní úpravy účinné v roce 1994. V této době ovšem hmotně právní lhůta byla stanovena v zákoně o soustavě daní, a to pouze v trvání 3 let.

[14] Na základě této skutečnosti pak včasnost návrhu na obnovu řízení podaného v roce 2003 byla posuzována podle dvou právních režimů. Objektivní a subjektivní lhůta se posuzovala podle procesního předpisu platného a účinného v době podání návrhu na obnovu řízení. Obě tyto lhůty pak byly považovány za lhůty procesní. Avšak časové omezení pro vymožení daňové, resp. celní povinnosti bylo posuzováno dle předpisu účinného v době vzniku celního dluhu, tj. k roku 1994.

[15] S touto interpretací a aplikací právních norem stěžovatel nesouhlasí, neboť jde o extrémní formalismus a účelový výklad zákona se zjevným cílem poskytnout ochranu zájmům státu při výběru celních dluhů a upřednostnit zájem státu před hodnotami právního státu a před zájmem občana.

[16] Stěžovatel zdůraznil, že celní dluh vznikl bez jeho zavinění. Vznik celního dluhu byl dle stěžovatele zaviněn jednáním R. V. a jím řízených osob a zásadním selháním celních orgánů. V tomto směru nebyl nikdy proveden výslech ředitele celnice Břeclav - dálnice. Výslech uvedeného svědka nebyl proveden ani v řízení před správními soudy. Stěžovateli je tedy formalisticky přičítána povinnost zaplacení celního dluhu, který žádným způsobem nezavinil a který byl způsoben selháním veřejné moci a trestným jednáním jiné osoby.

[17] Stěžovatel namítl i nepřípustné použití analogie, pokud jde o použití právní úpravy lhůty pro vyměření celního dluhu účinné v roce 1994. V té době celní zákon žádnou lhůtu neobsahoval a v oblasti veřejného práva nelze analogicky aplikovat ustanovení jiných právních předpisů k tíži povinné osoby. V případě stěžovatele se to dle jeho názoru stalo. V této souvislosti pak stěžovatel namítl nesprávné vytvoření a použití rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jako judikátů, podle kterých mají být posuzovány jiné případy, a to konkrétně usnesení rozšířeného senátu ze dne 23. 10. 2007, č. j. 9 Afs 86/2007 - 161. V této souvislosti stěžovatel namítl odlišnou situaci konkrétního účastníka řízení, v jehož věci bylo uvedené rozhodnutí vydáno, neboť v tomto případě nešlo o postižení konkrétní osoby povinností k zaplacení celního dluhu, ale naopak

se jednalo o ochranu konkrétní osoby před právní nejistotou. Skutkový základ dané věci tedy byl odlišný od případu stěžovatele.

[18] Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem považuje stěžovatel rozsudek krajského soudu za nezákonný a navrhuje, aby kasační soud napadený rozsudek zrušil a přiznal stěžovateli náhradu nákladů řízení.

III.

Stručné shrnutí vyjádření žalovaného

[19] Žalovaný je názoru, že kasační stížnost je s ohledem na ust. § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. a v něm uvedený zákaz opakovaných kasačních stížností nepřípustná. Krajský soud v napadeném rozsudku pouze převzal závěry Nejvyššího správního soudu prezentované v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62, přičemž se od nich nijak neodchýlil.

[20] Sporná právní otázka týkající se posouzení včasnosti podání žádosti o obnovu řízení byla vyčerpávajícím způsobem řešena v odstavcích 38 až 65 rozsudku Nejvyššího správního soudu, když tento soud dospěl k závěru, že pokud byl návrh na obnovu řízení podán dne 9. 6. 2003, jedná se o návrh opožděný, neboť byl podán několik let po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty dle ust. § 47 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků.

[21] Nejvyšší správní soud v předchozím rozsudku též uvedl, že v rozhodné době neexistovala norma, která by upravovala lhůtu k vyměření celního dluhu, z čehož ovšem nelze dovodit, že by v době dovozu zboží nebylo právo vyměřit celní dluh podmíněno žádnou lhůtou. Takový výklad by byl v rozporu s principy právního státu. Jelikož celní zákon, ve znění účinném do 30. 6. 1997, vůbec otázku zániku práva vyměřit celní dluh neupravoval, bylo potřeba najít řešení v jiné právní normě. Nejvyšší správní soud nakonec konstatoval, že při posouzení včasnosti návrhu na obnovu řízení lze aplikovat lhůtu podle ust. § 47 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků. S tímto právním názorem žalovaný souhlasí a v podrobnostech odkazuje na vybrané pasáže citovaného rozsudku, které se touto otázkou blíže zabývají.

[22] Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62, také uvedl, že argumentace trestným činem R. V. je z hlediska uplynutí lhůty k návrhu na obnovu řízení nepřiléhavá. Soud se proto nezabýval dalšími námitkami stěžovatele týkajícími se významu trestné činnosti odsouzeného V., neboť tyto z povahy věci důvodné být nemohou. I s tímto závěrem žalovaný souhlasí, neboť k tomu, aby byla povolena obnova řízení, je potřeba splnit dvě zákonné podmínky – podat návrh včas a naplnit alespoň jeden ze zákonem taxativně vymezených důvodů pro obnovu řízení. Jelikož již první zákonná podmínka týkající se lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení nebyla splněna, je nadbytečné zabývat se dalšími namítnými skutečnostmi.

[23] Žalovaný si není vědom žádné změny judikatury týkající se řešení sporné otázky, k níž by došlo v době mezi zrušujícím rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62, a jeho rozhodováním v téže věci o opětovné kasační stížnosti. Námitky, které stěžovatel vznáší, nepředstavují ani změnu skutkových zjištění či právních poměrů, proto zde ani není dána výjimka ze zákazu opětovné kasační stížnosti.

IV.

Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[24] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda jsou v posuzované věci dány podmínky řízení a zejména, zda je kasační stížnost přípustná s ohledem na ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. Podle uvedeného ustanovení není přípustná kasační stížnost proti rozhodnutí, jímž soud rozhodl znovu poté, kdy jeho původní rozhodnutí bylo zrušeno Nejvyšším správním soudem. To neplatí, je-li namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

[25] Je třeba připomenout, že zruší-li Nejvyšší správní soud dle § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, zaváže jej současně podle § 110 odst. 4 s. ř. s. svým právním názorem. Závazným právním názorem se podle § 110 odst. 4 s. ř. s. rozumí ve zrušujícím rozsudku vyjádřený závěr o aplikaci a interpretaci práva, které bylo nebo mělo být užito v rozhodované věci a jímž se soud zabýval vzhledem ke kasačním námitkám, či nad jejich rámcem podle § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. Oprávnění účastníků řízení napadnout nové rozhodnutí krajského soudu je následně omezeno výše uvedeným § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. (viz usnesení rozšířeného senátu zdejšího soudu ze dne 22. 3. 2011, č. j. 1 As 79/2009 - 165, publ. pod č. 2365/2011 Sb. NSS).

[26] Aplikací předmětného ustanovení se opakovaně zabýval i Ústavní soud. V nálezu ze dne 8. 6. 2005, sp. zn. IV. ÚS 136/05 (N 119/37 SbNU 519, rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na adrese nalus.usoud.cz), zdůraznil, že ust. § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. zajišťuje, aby se Nejvyšší správní soud nemusel zabývat opětovně věcí, u níž již vyslovil právní názor na výklad hmotného práva závazný pro nižší soud, a to v situaci, kdy se tento soud vysloveným názorem řídil. Ústavní soud však mj. dodal, že „[v]ztáhnout [...] citované ustanovení též na případy, kdy Nejvyšší správní soud pouze vytýká nižšímu správnímu soudu procesní pochybení, resp. nedostatečně zjištěný skutkový stav (jako v posuzované věci), by ve svých důsledcích, v rozporu i s úmyslem zákonodárce mohlo vést k naprosté zbytečnosti Nejvyššího správního soudu, neboť byl-li by výklad předestřený v projednávané věci Nejvyšším správním soudem přípustný, mohl by tento soud v každé projednávané věci vždy prvním kasačním rozhodnutím vytknout jakoukoli (třebas i malichernou) procesní vadu a poté v druhém kasačním řízení kasační stížnost odmítnout, a tím odmítnout i věcný přezkum naříkaného rozhodnutí z pohledu aplikace hmotného práva.“

[27] Uvedený závěr respektuje i ustálená rozhodovací praxe Nejvyššího správního soudu, dle které § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. obecně vyjadřuje nepřipustnost kasačních stížností směřujících proti rozhodnutím soudů vydaným po předchozím zrušení jejich rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, jež je prolomena jen v případech, kdy je namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem vysloveným ve zrušujícím rozhodnutí (viz výše zmiňované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 79/2009 - 165).

[28] Dovedil-li přitom zdejší soud z vysloveného obecného principu ve své rozhodovací praxi výjimky, respektovaly dodržení smyslu a účelu rozhodování tohoto soudu, resp. odrážely situace, kdy by odmítnutí kasační stížnosti znamenalo odmítnutí věcného přezkumu z pohledu hmotného práva.

[29] V usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 79/2009 - 165 Nejvyšší správní soud uzavřel, že výjimky ze zákazu opakované kasační stížnosti je nutno vnímat v kontextu ustanovení § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., tedy tak, že námitky opakované kasační stížnosti se musí pohybovat v rámci již vysloveného právního názoru, tj. v mezích závěrů Nejvyššího správního soudu, které v dané věci vyslovil, anebo musí směřovat k otázce v první kasační stížnosti neřešené proto, že - zejména pro vadný procesní postup či vadu obsahu rozhodnutí krajského soudu - řešena

být nemohla. Pokud by se ovšem mimo tyto výjimky připustil stav, že v opakovaných kasačních stížnostech účastníci mohou měnit jejich rozsah a důvody mimo rámec původně vysloveného právního názoru, zákaz opakovaného projednání věci kasačním soudem by se tím popřel.

[30] Výjimkami ze zákazu opětovné kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud dále zabýval mj. v usnesení rozšířeného senátu ze dne 8. 7. 2008, č. j. 9 Afs 59/2007 - 56, publ. pod č. 1723/2008 Sb. NSS. Podle něj je Nejvyšší správní soud v řízení o opětovné kasační stížnosti vázán závazným právním názorem, který sám v téže věci vyslovil v předchozím zrušujícím rozsudku. Přípustnost opětovné kasační stížnosti je totiž omezena pouze na důvody, které Nejvyšší správní soud v téže věci dosud nevyřešil. Tato vázanost právním názorem je dle rozšířeného senátu prolomena v případě změny skutkových zjištění či právních poměrů či dojde-li k podstatné změně judikatury, kterou je krajský soud i každý senát Nejvyššího správního soudu povinen respektovat.

[31] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost stěžovatele v souladu se shora uvedenými kritérii. Dospěl k závěru, že kasační stížnost v dané věci je podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřipustná. Stěžovatel nevytýká krajskému soudu, že se v napadeném rozsudku neřídil závazným právním názorem zdejšího soudu. Neuvádí ani, že by v dané věci byla dána některá z judikaturně dovozených výjimek z nepřipustnosti opakované kasační stížnosti. Opětovně pouze zpochybňuje právní posouzení včasnosti podání návrhu na obnovu řízení. Skutečnost, že stěžovatel nesouhlasí s právním posouzením věci, ovšem nemůže založit přípustnost kasační stížnosti a tedy projednání jeho případu opětovně zdejším soudem.

[32] Stěžovatel namítá, že nezavinil vznik celního dluhu; domáhá se taktéž výsledku některých svědků, přičemž namítá i nesprávnou aplikaci usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2007, č. j. 9 Afs 86/2007 - 161, na jeho věc. Přehlíží ovšem, že jím namítané skutečnosti byly zdejším soudem v předchozím řízení již jednou závazně posouzeny. V rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62, Nejvyšší správní soud uvedl, že návrh stěžovatele na obnovu řízení podaný dne 9. 6. 2003, byl opožděný, neboť byl podán až několik let po uplynutí tříleté prekluzivní lhůty dle ust. § 47 odst. 1 zákona o správě daní a poplatků. Návrhu stěžovatele proto již z tohoto důvodu nemohly celní orgány vyhovět. Následně zdejší soud konstatoval, že argumentace trestným činem R. V. není také z hlediska prekluzivní lhůty a lhůty pro podání návrhu na obnovu řízení přiléhavá; nijak k ní proto nebylo možno přihlížet.

[33] Vznáší-li stěžovatel i v nyní projednávané kasační stížnosti opětovně námitky jen proti názoru Nejvyššího správního soudu vyslovenému již v předcházejícím rozsudku ze dne 30. 1. 2014 a opětovně zpochybňuje právní posouzení uplynutí lhůty pro podání žádosti o obnovu řízení a domáhá se zohlednění nezákonného jednání R. V., nelze než konstatovat, že jeho kasační stížnost je v souladu s ust. § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s. nepřipustná. Všechny námitky stěžovatele byly již v minulosti vypořádány. Nejvyšší správní soud proto tímto odkazuje na odůvodnění svého rozsudku ze dne 30. 1. 2014, č. j. 5 Afs 47/2012 - 62.

V.

Závěr a náklady řízení

[34] Ze shora uvedených důvodů Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo, než kasační stížnost stěžovatele odmítnout jako nepřipustnou podle § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s.

pokračování

[35] O náhradě nákladů řízení rozhodl zdejší soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo návrh odmítnut.

[36] O vrácení soudního poplatku za kasační stížnost zaplaceného stěžovatelem ve výši 5000 Kč zdejší soud rozhodl podle § 10 odst. 3 ve spojení s § 10a odst. 1 zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e n í** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 12. září 2014

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu